

تثبیت وفاق

علی ملکی خبرنگار گروه نقد روز

نخستین دیدار پزشکیان وپوتین«مهم‌ترین بخش سفرهیئت ایرانی بهترکمنستان بود.روز پنجشنبه (۱۹ مهر) هواپیماي حامل رئیس جمهور در فرودگاه عشق آباد به زمین نشست و مسعود پزشکیان که به منظور شرکت در مراسم بزرگداشت سیصدمین سالگرد «مختومقلی فراغی»، شاعر ترکمن وارد ترکمنستان شده بود، طی این سفر با رهبر ملی و رؤسای جمهور ترکمنستان، تاجیکستان و روسیه دیدار و گفت‌وگو کرد که اولین دیدار او با رئیس جمهور روسیه با تازاب گسترده‌ای در رسانه‌ها داشت. بخشی از این اتفاق به دلیل تصورها از رویکرد دولت چهاردهم در سیاست خارجی بود. این باور در بخشی از بدنه سیاسی وجود داشت که دولت چهاردهم رابطه خوبی با روسیه برقرار نمی‌کند و بیشتر متمایل به غرب خواهد بود. اظهاراتی که پزشکیان چندین بار آنها را رد کرده و اعلام کرده‌است ایده‌دولتش در این حوزه،تعامل با همه دولت‌هاست. نکته‌ای که در سفر روز گذشته نیز بر آن تأکید کرد. از سوی دیگر دیدار پزشکیان و پوتین در حالی انجام شد که سه روز قبل از آن، روسیه در نشست‌های جداگانه‌ای با سران ارمنستان و آذربایجان شرکت کرده و بار دیگر انگشت اتهامات مربوط به پروژه زنگرور را متوجه خود کرده بود.

از یاشینیان و علی اف تا پزشکیان

روابط تهران و مسکو همیشه جایگاه ویژه‌ای در روابط خارجی طرفین داشته و بخشی از علت آن، ریشه در تاریخ روابط دو کشور دارد و بخش دیگر معطوف به همکاری دو کشور در چالش‌های مختلف وجود اشتراکاتی در رویکردهای سیاست خارجی دو طرف است. پیرو همین موضوع روسیه در ماه‌های اخیر چندبار مورد اتهام حمایت از پروژه زنگرور قرار گرفت. طیف‌های سیاسی مختلف به محض ایجاد سیگنالی میان تهران و مسکو، تحلیل‌های خود را مبنی بر قالب‌های پیش فرض «روس هراسی» و «روس ستایی» ارائه می‌کنند و همین موضوع باعث شده بود روسیه متهم به حمایت از احداث این کریدور شود. از سوی دیگر سه روز قبل از دیدار پزشکیان و پوتین، رئیس جمهور روسیه میزبان «الهام علی اف»، رئیس جمهور آذربایجان و «نیکول پاشینیان» نخست‌وزیر ارمنستان در مسکو بود. همان‌زمان رسانه‌های محلی گزارش دادند، نشست سه جانبه، سران روسیه، ارمنستان و جمهوری آذربایجان در مسکو برنامه‌ریزی نشده‌است اما با توجه به حضور سران مهم‌ترین کشورهای مربوط به کریدور زنگرور در مسکو، با فاصله و برای چندمین بار انتقادها به پوتین آغاز شد. هر چند گفته شده نشست سه جانبه‌ای در پایتخت روسیه شکل گرفته و جزئیات منتشر شده از دیدارهای جداگانه پوتین با یاشینیان و علی اف، خالی از موضوع زنگرور است اما برخی تحلیل‌گران معتقدند بررسی احداث این پروژه همچنان در دستور کار این

جزئیات باور نکردنی از جنایات صهیونیست ها در یک سال

وقتی می گوئیم نسل کشی یعنی چی؟

زهرا طیبی خبرنگار گروه نقد روز

هر روز ۱۱۵ نفر، هر روز ۳ زن و ۲۶ کودک، جمعا ۴۱ هزار و ۹۰۹ نفر در ۳۶۶ روز، اینها آمار کشته شدگانی است که در یک سال گذشته در نوار غزه به شهادت رسیدند. ۳۹ درصد از این آمار را کودکان غزه به خود اختصاص داده‌اند؛ امری که اثبات می‌کند شمار غیرنظامیان در میان تعداد کل کشته شدگان فاصله زیادی با نظامیان کشته شده دارد. از این آمار بخش زیادی هم مفقودند و برخی بیکرها شناسایی نشده‌اند. نگاهی به این آمار اثبات می‌کند که یک جنایت جمعی در غزه رخ داده و همچنان ادامه دارد. رژیم صهیونیستی حلال‌دروزمایی که حملاتی در بیروت و به بهانه نابودی نیروهای حزب الله انجام می‌دهد، همواره به کشتار نیروهای غیرنظامی ادامه می‌دهد. روز گذشته، این رژیم به مقر نیروهای حافظ صلح یونیفل حمله کرد؛ اقدامی که رژیم هر روز و هر روز در نوار غزه انجام می‌دهد.

نوار غزه گورستان هزاران کودک

نوار غزه گورستان هزاران کودک، این جمله‌ای است که سازمان ملل در توصیف وضعیت کودکان در غزه به کار برده است. اگر در یک سال گذشته تصاویری از تمام کودکان شهید شده توسط رژیم منتشر می‌شد، تعداد آن به ۱۶ هزار و ۷۵۶ تصویر می‌رسید. شهادت یا نقض عضو، بخشی از آسبایی است که کودکان غزه در یک سال گذشته از سرگردانده‌اند. بر مبنای آماري که وزارت بهداشت فلسطین منتشر کرده، بیشتر از ۱۷ هزار کودک در نوار غزه یک یا هر دو والدین خود را از دست داده‌اند. در یک سال گذشته بیشتر از ۱۶ هزار و ۷۵۶ کودک کشته شدند که ۷۱ نفر از آنها کودکان نوزاد بودند. ۱۷۹۳ نفر کودکان یک تا سه سال بودند. ۲۵ درصد از شهدا را نیز کودکان ۱۲ تا ۶ سال رانشکیل می‌دانند. در میان شهدای کودک در نوار غزه رد سنی ۶ تا ۶ بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده و بعد از آن نوجوانان ۱۳ تا ۱۷ بیشترین میزان شهدا را در یک سال گذشته داشتند.

۹۰۲ خانواده به طور کامل به شهادت رسیده‌اند

در یک سال گذشته بیشتر از ۹۰۲ خانواده به طور کامل به شهادت رسیده‌اند. در غزه خانواده‌های مشهور و بزرگی وجود دارند که بر مبنای آماري که وزارت بهداشت فلسطین منتشر کرده، از خانواده النجار در غزه ۳۹۳ نفر و از خانواده المصری ۲۲۶ نفر شهید شدند. حداقل ۱۳۶۴ خانواده فلسطینی تنها با یک عضو باقی مانده‌اند. ۳۲۷۲ خانواده فلسطینی نیز تنها با دو عضو باقی مانده‌اند.

۲۳ بیمارستان، ۹۰ یار زیر آتش حمله

بیمارستان‌ها و مراکز درمانی یکی از اهدافی بوده که رژیم صهیونیستی به بهانه وجود توتل‌های حماس زیر آنها، این مراکز را بمباران می‌کرد. در یک سال گذشته بیشتر از ۹۸۶ نفر از اعضای کادر درمان شهید شدند. بیمارستان‌ها ۹ بار هدف حمله قرار گرفتند و ۲۳ بیمارستان از ۳۶ بیمارستان غزه، هدف حمله بودند.

تعداد کل خبرنگاران کشته شده در غزه

در یک سال گذشته بیشتر از ۱۶۰۰ حمله به خبرنگاران صورت گرفته است، حداقل ۲۲ خبرنگار در حال تهیه گزارش و زمانی که جلیقه ضد گلوله به تن داشتند به شهادت رسیدند. در این یک سال بیشتر از ۱۴۴ خبرنگار هم بازداشت شده‌اند. علاوه بر ۳۰۰ امدادگر از آژانس امداد و کار سازمان ملل (انروا) هم توسط رژیم کشته شدند. در حالی که بر مبنای بنده (ماده ۹ کنوانسیون حقوق بین المللی، «خبرنگاران اعزامی به مناطق درگیر در محاصمه که در حال مأموریت حرفه‌ای اند، باید از حمایت برخوردار شوند.» بر مبنای این بند، خبرنگاران و اصحاب رسانه حق دارند در زمان جنگ و مأموریت‌های حرفه‌ای، از رفاهاری مانند یک غیرنظامی برخوردار شوند. بندی که صهیونیست‌ها در یک سال گذشته مدام آن را نقض کرده‌اند و الان هم نقض می‌کنند.

نخستین دیدار پزشکیان و پوتین در عشق آباد برگزار شد، در میدان شاهد همگرایی بیشتر تهران و مسکو خواهیم بود؟

کشورهاست. بر این اساس دیدار و گفت‌وگوی روز گذشته رئیس جمهور کشورمان با پوتین می‌تواند موضع صریح ایران در خصوص این کریدور را بازتابی کرده و مواضع «احتمالی» اتخاذ شده سه روز پیش در مسکو را متأثر کرده باشد.

پوتین: ایران برای ما اولویت بالایی دارد

یکی از دلایلی که باعث می‌شود روابط دیپلماتیک ایران و روسیه در قالب متفاوتی تعریف شود، همراهی و همکاری دو کشور در رویدادهای بین‌المللی است. ولادیمیر پوتین در دیدار خود با پزشکیان به این موضوع اشاره کرد و گفت که در سال جاری افزایش حجم مبادلات تجاری میان دو کشور و روند خوب آن را شاهدیم. پوتین همچنین تأکید کرد که مسکو و تهران در عرصه بین‌المللی با یکدیگر همکاری دارند و «غالبا» در مورد ارزیابی‌های خود نسبت به رویدادهای جهان اتفاق نظر دارند. تأکید پوتین بر اینکه ایران و روسیه «غالبا» به رویدادها اتفاق نظر دارند، گویای یک واقع‌گرایی در نظام روابط بین‌الملل است. این موضع نشان می‌دهد دو کشور هر چند هم روابط نزدیکی با یکدیگر داشته باشند، در نهایت ممکن است در موقعیتی اجتناب‌ناپذیر، مسیر برخی مواضع‌شان از یکدیگر جدا باشد. پوتین در پایان اعلام کرد: «روابط با ایران برای ما در اولویت است و با موفقیت در حال توسعه است.»

پزشکیان: با روسیه صمیمی هستیم

محور صحبت‌های مسعود پزشکیان هم در این دیدار مبنی بر روابط اقتصادی و فرهنگی دو کشور، سند راهبردی مشارکت ایران و روسیه و تحولات منطقه بود. پزشکیان ارتباط ایران با روسیه را «صمیمانه و راهبردی» دانست و گفت: «از نظر اقتصادی و فرهنگی ارتباطات ما روز به روز تقویت شده و قوی‌تر می‌شود. روند روبه رشد همکاری‌های ایران و روسیه با توجه به اراده رهبران عالی دو کشور به ضرورت تقویت این ارتباطات باید تسریع شود.» رئیس جمهور کشورمان در ادامه با بیان اینکه ایران و روسیه ظرفیت‌های متقابل و مکمل خوبی دارند و می‌توانند به یکدیگر کمک کنند، همانند همتای خود درباره مواضع نزدیک دو کشور گفت: «مواضع ما در دنیا خیلی نزدیک‌تر از دیگران به یکدیگر است.» رئیس‌جمهور با ابراز امیدواری نسبت به تسریع در امضای سند راهبردی مشارکت ایران و روسیه، بر توسعه همکاری‌های دوجانبه تأکید کرد و افزود: «امیدوارم در جریان حضور در اجلاس بریکس در روسیه، این معاهده و انهایی کنیم.» اجلاس بعدی بریکس در کاران روسیه تقریباً یک هفته دیگر از ۲۲ تا ۲۴ اکتبر ۲۰۲۴ برگزار خواهد شد و این اولین اجلاس بریکس پس از گسترش این گروه و اضافه شدن اعضای جدیدی مثل مصر و امارات متحده عربی است. همچنین موافقتنامه جامع همکاری‌های بیست‌ساله بین ایران و روسیه که پزشکیان به‌نهایی کردن آن اشاره کرد، سندی سیاسی است که در دی ماه ۲۰۰۰ و در جریان سفر سید ابراهیم رئیسی به روسیه مطرح شد. این سند یک توافقنامه جامع است که همکاری‌های دو کشور در حوزه‌های گسترده‌ای را شامل می‌شود و موضوع

احترام متقابل و احترام به تمامیت ارضی دو کشور هم در آن نوشته شده است. «محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی» محور پائانی گفت‌وگوی پزشکیان با پوتین بود. او با اشاره به اینکه «رژیم صهیونیستی هیچ چهارچوب حقوقی و انسانی بین‌المللی را رعایت نمی‌کند و شرایط در منطقه بحرانی است گفت: «کشورهای اروپایی و آمریکا نمی‌خواهند ارتباطات کشورهای منطقه در بستر آرامی ادامه یابد.» در پایان این نشست، «دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین اعلام کرد ولادیمیر پوتین از پزشکیان برای سفر به روسیه دعوت کرده و پزشکیان نیز این دعوت را پذیرفته است. به منظور بررسی جزئیات بیشتر دیدار مسعود پزشکیان و ولادیمیر پوتین با محمد شوری، کارشناس مسائل روسیه گفت‌وگو کردیم که متن آن را از نظر می‌گذرانید.

شوری: تلاش می‌شود روسیه نقش فعال‌تری

برای صلح ایفا کند

همان‌طور که اشاره شد یکی از محورهای گفت‌وگوی پزشکیان و پوتین در عشق آباد، تحولات منطقه‌ای بود. محمد شوری با اشاره به شرایط منطقه‌ای و شرایطی که ایران و روسیه با آن مواجه‌اند، گفت: «هر نوع تعامل و همکاری میان ایران و روسیه برای دو کشور مهم است و می‌تواند پیامدهای منطقه‌ای و بین‌المللی داشته باشد. طی این سال‌ها همکاری‌های ایران و روسیه یک موضوع تعیین‌کننده و تأثیرگذار در مسائل منطقه‌ای بوده است. به ویژه در مواجهه با مسائلی که در فلسطین و لبنان با آن مواجه‌ایم. حتما در این گفت‌وگوها تلاش خواهد شد که روسیه نقش فعال‌تری را در کنترل رفتارهای رژیم صهیونیستی و کمک‌کردن به شرایط صلح برای مردم فلسطین ایفا کند.»

این تعاملات وجهه بین‌المللی و نظامی را تقویت می‌کند

یکی از مهم‌ترین مباحث اخیر میان ایران و روسیه حول محور «مساله قفقاز» شکل گرفته است. شوری با اشاره به نقش این گفت‌وگوها در حل این مسئله افزود: «مسئله قفقاز و برخی مسائل دیگر اخیراً یک سری اختلافاتی را میان ایران و روسیه به وجود آورده بود. اینها موضوعاتی‌اند که حتماً برای مذاکراتی که بین روسای جمهور ایران و روسیه صورت می‌گیرد، مورد توجه و اشاره قرار می‌گیرند و در کنار آن موضوع همکاری‌های دوجانبه و همکاری‌های نظامی ایران و روسیه موضوعاتی‌اند که احتمالاً در این گفت‌وگوها مورد تأکید قرار خواهند گرفت. تصور من این است که به هر حال با توجه به شرایطی که مادر رواریبی خود با رژیم صهیونیستی داریم، این نوع تعاملات هم به لحاظ بین‌المللی و هم به لحاظ تقویت توانمندی نظامی ایران می‌تواند کمک‌کننده به موضوع باشد. روسیه در تعاملات خود در ارتباط با مسائل قفقاز تعامل مؤثری با ایران نداشته و عملاً به نوعی مسائل را خودش مدیریت می‌کند و تلاش می‌کند بر اساس مناقش مسائل را ببینند. به هر حال این رزینی‌ها می‌توانند روی این مسئله تأثیرگذار باشد که روسیه منافع ایران را بیش از این مورد توجه قرار دهد.»

اجازه تحصیل نمی‌دهیم چون بومی‌دهند

تقریباً ۲۰ شهریور ماه بود که دستورالعمل ثبت نام اتباع غیرایرانی به مدارس کشور ابلاغ شد. با وجود اینکه دستورالعمل ثبت نام اتباع غیرایرانی روی میزوزیر قبلی بود اما در نهایت چند روز مانده به شروع سال تحصیلی توسط وزیر دولت چهاردهم ابلاغ شد. وزیر آموزش و پرورش علاوه بر بدیهی بودن حق تحصیل اتباع مجاز، حتی به تلاش آموزش و پرورش برای تحصیل اتباع غیرمجاز نیز اشاره کرده بود: «به دنبال این هستیم که مشکلات و دغدغه‌هایی عده‌ای که به صورت غیرقانونی و غیرمجاز مهمان ما هستند را به نحو مناسب برطرف کنیم و در حال تمهید مقدم‌اتیم و جای نگرانی وجود ندارد.»

حق تحصیل اتباع برای مسئولان تصمیم‌گیرنده به حدی اهمیت دارد که دادستان کشور نیز لزوم تحصیل اتباع غیرمجاز تأکید کرده است. دقیقاً در همان روزها، محمد موحدی، دادستان کل کشور با صدور بخشنامه‌ای خطاب به دادستان‌های عمومی و انقلاب مراکز استان‌ها پایش و نظارت بر فرایند آموزش کودکان و نوجوانان بازمانده از تحصیل تأکید کرده بود.

در متن این بخشنامه آمده است: «با توجه به قانون حمایت از اطفال و نوجوانان و ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی آموزش اتباع مجاز خارجی می‌بوی پوشش تحصیلی کامل همه اطفال و نوجوانان مقیم کشور صرف نظر از ملیت آنان، تمامی افراد زیر ۱۸ سال باید در مدارس ثبت نام شوند و عذری برای امتناع از پذیرش آنان وجود ندارد.» علی‌رغم وجود دستورالعمل آموزش و پرورش برای تحصیل اتباع غیرایرانی و بخشنامه صادر شده از سوی دادستان کشور امیراساس شنیده‌های «فرهیختگان» «دستورالعمل موجود و بخشنامه دادستان کشور در رابطه با تحصیل اتباع غیرایرانی نادیده گرفته شده است. براساس گزارش‌های فرهیختگان «در روستای رحیم آباد از توابع بخش مرکزی شهرستان اصفهان، مدیران محلی مانع ثبت نام دانش آموزان افغانستانی در سال تحصیلی جدید شده‌اند.

۱۵ دانش آموز افغانستانی ساکنن این روستای رحیم آباد و بخش مرکزی شهرستان اصفهان، با وجود اینکه اتباع قانونی حاضر در کشورند و مدارک هویتی آنها کامل است اما مسئولان این روستا، از جمله رئیس شورای روستای رحیم آباد، اجازه ثبت نام آنها نداده‌اند.

براساس گفته‌های اتباع مجاز افغانستانی به «فرهیختگان»، بیش از سه دهه است که این خانواده‌های افغانستانی در میان اهالی این روستا زندگی می‌کنند. تابش از امسال، این اتباع مجاز مشکلی در تحصیل فرزندان‌شان نداشتند اما به یکباره، ظاهراً براساس شنیده‌های «فرهیختگان» از منابع دیگر، رئیس شورای روستا اجازه ثبت نام به دانش آموزان اتباع نداده است. یکی از خانواده‌ها که سه دانش آموز دارد، در گفت‌وگو با «فرهیختگان» می‌گوید که یکی از فرزندان‌ش را با پیگیری از آموزش و پرورش شهرستان و استان و پرداخت مبلغی پول، توانسته است در مدرسه روستای نزدیک‌تر ثبت‌نام کند. اما دو فرزند دیگر همچنان و با وجود گذشت بیش از دو هفته از آغاز سال تحصیلی، بلا تکلیفند. در این میان گفتنی است که «فرهیختگان» مشکلات تحصیلی مهاجران قانونی را تا شفاف شدن ماجرا در اصفهان و نیز شهرهای دیگر پیگیری می‌کند.

رئیس شورای روستای رحیم آباد:

اتباع در مدارس جداگانه تحصیل کنند

رئیس شورای روستا در توضیح این اقدام خود و در پاسخ به «فرهیختگان» می‌گوید که براساس ارجاع خانواده‌ها به وی و ناراضیاتی از حضور دانش آموزان اتباع، همراه با بخشدار به این جمع‌بندی رسیده‌اند که مانع ثبت نام دانش آموزان افغانستانی شوند. صفایی می‌گوید که اتباع افغانستانی بومی دهند. همچنین از اذان می‌کند که مثلاً دانش آموز کلاس دومی اتباع یازده ساله است. وی می‌گوید: «ما برای جلوگیری از تنش میان اتباع و روستاییان، به مدیر روستای رحیم آباد پیشنهاد دادیم تا امسال اتباع را ثبت‌نام نکنند؛ با توجه به اینکه منطقه اغلب اتباع را ثبت نام نکردند تا حساسیت بیشتر شود.»

صفایی بهانه ثبت‌نام نکردن اتباع را عدم تطابق سن با پایه تحصیلی و عدم رعایت بهداشت فردی دانش آموزان می‌داند. وی در پاسخ به «فرهیختگان» همچنین می‌گوید که این اقدام، جلوگیری از ایجاد تنش میان اتباع، اولیای دانش آموزان و مدیر مدرسه بود: «ما روستاهای دیگری هم داریم، چرا برای تحصیل به روستاهای دیگر نمی‌روند؟ ما نمی‌گوییم که تحصیل نکنند، می‌توانند به روستاهای دیگر بروند. ما خودسرانه عمل نکردیم. نامه از بخشداری داریم، بخشدار به آموزش و پرورش نامه زده بود که در دهستان یک مدرسه بلا استفاده را برای تحصیل اتباع در نظر بگیرد. اما آموزش و پرورش به این ماجرا اعتنایی نکرد و فقط می‌گوید که دانش آموزان اتباع را در مدارس جا بدهید.»

رئیس شورای روستای رحیم آباد اصفهان می‌گوید که این دستورها از سوی بخشدار ابلاغ شده است: «در بند ابلاغ‌شده از سوی بخشدار، نوشته شده است که با توجه به سکونت اتباع در روستا، بهیار و شوراموظفند که به مالک ساکن نامه بزنند و روستا تخلیه کنند. در بند دیگر نوشته شده است که جهت اطلاع آموزش و پرورش، شورا و دهیار روستا مقرر شد که یک مدرسه بلا استفاده در دهستان برای تحصیل اتباع در نظر گرفته شود.»

نتیجه بی‌سیاستی

در مسئله مهاجران افغانستانی

با وجود ابلاغ دستورالعمل واحد از سوی آموزش و پرورش برای تحصیل اتباع، آن هم اتباع مجاز باز هم شاهدیم که قدرت محلی، دستورالعمل کشوری را دور می‌زند و در دوره از نظارت نهادهای مربوطه و با توجهات واهی، از تحصیل اتباع مجاز امتناع می‌ورزد.

دهه‌هاست که مهاجران افغانستانی در جامعه ایرانی و میان ایرانیان زندگی می‌کنند. اغلب خانواده‌های قدیمی افغانستانی حاضر در کشور، جزوی از اتباع قانونی‌اند و حالا پس از گذشت چند دهه از حضورشان، حتی وطن‌زادگانه خود را ایران می‌دانند. همچنین تا پیش از جوسازی‌های رسانه‌ای اخیر علیه اتباع افغانستانی، جامعه ایرانی نگاه معتدل‌تری به این مهمانان داشته‌اند. اما جوسازی، نشر اکاذیب و ایجاد هراس نسبت به اتباع افغانستانی باعث شد که بخشی از افراد، سال‌ها هم‌زیستی در کنار اتباع افغانستانی را فراموش کردند و درگیر این موج مهاجرستیزی شوند. مصداق آن دقیقاً همین جلوگیری از ثبت‌نام اتباع قانونی در روستاهای اصفهان و اجزای بخشنامه‌های میلی است. مهاجرتی که ۳۳ سال در کشور حضور دارد، چرا باید در سال سسی و چهارم از ثبت‌نام او توسط قدرت محلی و مسئولان یک روستا و بخش جلوگیری شود؟

البته جدی‌ترین نقد در این ماجرا، نبود سیاست و ایده خاص در تمام این سال‌ها نسبت به اتباع افغانستانی بود. اگر حضور اتباع در کشور، براساس یک قانون شفاف و با جزئیات کافی و وافی انجام می‌شد، امروز شاهد تصمیم‌گیری‌های خود و میلی در رابطه با اتباع مانند اجازه ثبت‌نام نبودیم. واقعیت این است که در خلاهای قانونی، تصمیم‌گیری‌های میلی و سلیقه‌ای می‌شود و هر روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان براساس سلیقه و در راستای جوسازی‌های رسانه‌ای در رابطه با حضور اتباع تصمیم‌گیری می‌کند.

فرهیختگان

نقد روز

شنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۳

شماره ۴۲۵۰

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE

